

Силабус курсу

Теорія і практика роботи соціального педагога в громаді

Освітньо-професійна програма: «Соціальна Педагогіка»

Галузь знань: 01 – Освіта/Педагогіка

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Кількість кредитів: 4

Дні занять: за розкладом

Консультації: п'ятниця 14.00-15.00.

Рік навчання: 2. Семестр: 3.

Мова викладання: українська

Форма навчання: денна/заочна

Викладач курсу:	професор, доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи, спеціальної освіти та менеджменту соціокультурної діяльності Петришин Людмила Йосипівна
Сторінка викладача	http://tnpu.edu.ua/faculty/psychped/petrishin-lyudmila-yosip-vna.php?clear_cache=Y
Контактний телефон	09703790 48
E-mail викладача:	ludmyla.petryshyn@gmail.com
Формат дисципліни	Обов'язкова
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС – 4 (120 год.)

Опис дисципліни

Дисципліна «Теорія і практика роботи соціального педагога в громаді» спрямована на вивчення і засвоєння магістрантами основ теорії та практики роботи в громаді

Метою вивчення навчальної дисципліни є ознайомити магістрантів з основами формування громад, особливостями організації та діяльності громад України, принципами формування громад; визначити особливості роботи СП в громадах України на місцевому рівні. Курс дає можливість отримати знання та сформувати в магістрантів уміння щодо аспектів роботи соціального педагога в громаді; вміння розробляти та впроваджувати соціальні проекти в громадах на місцевому рівні., та сформувати такі *компетентності*:

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу; уміння спілкуватися усно та в письмовій формі державною мовою; володіти базовими навичками комунікації іноземною мовою; здійснювати ділову комунікацію з метою отримання інформації, необхідної для вирішення завдань діяльності.
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; вдосконалення наявних професійних умінь та навичок відповідно до вимог професійного середовища, розвивати нові професійно-значущі якості; адекватно оцінювати позитивні зміни у професійній діяльності та оволодіння новими знаннями та методами професійної діяльності .
- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; розуміти основні концепції, теорії та факти для прогнозування стратегії професійної діяльності, дотримання етичних стандартів у соціально-педагогічній діяльності; визначати шляхи вирішення моральних проблем та приймати адекватне професійне рішення в етичних питаннях; постійно працювати над власними цінностями, поглядами.
- ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації та комплексному використанні знань у сфері соціально-педагогічної діяльності; прогнозуванні результатів прийнятих організаційно-управлінських рішень і готовність брати відповідальність за їх наслідки; використовувати ресурси держави, бізнесу та громадських організацій для вирішення проблем соціального благополуччя на основі принципів і технологій реалізації сучасного соціального партнерства; здійснювати моніторинг та оцінку ефективності соціально-педагогічних проектів та програм.
- ЗК 9. Здатність працювати в міжнародному контексті; бути готовим до роботи у соціально-педагогічній сфері, володіти навичками адвокації та медіації.
- ФК 5 Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проекти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти; моделювати різні види соціально-педагогічної діяльності та вирішувати принципово нові соціально-культурні завдання; визначати стратегії дозвілля; координувати соціально-культурні ініціативи, розробляти та реалізовувати дозвіллі проекти; здатність до впровадження методів і технологій креативного практикування в систему соціально-педагогічної роботи.

- ФК 6 Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності; встановлювати партнерські відносини між школою, сім'єю і громадою; здійснювати оцінку ефективності роботи з різними категоріями сімей.
- ФК 12 Організація сприятливого середовища у різних соціальних інституціях; готовність мобілізуватись до дій в екстремальних ситуаціях; визначати фактори агресивного середовища, прогнозувати наслідки його впливу на дитину; визначати шляхи створення безпечного й розвивального середовища; розробляти методичні рекомендації з питань створення сприятливого середовища в різних соціальних інститутах.
- ФК 13 Здатність до координації зусиль різних організацій соціально-педагогічної сфери щодо вирішення соціальних проблем і завдань в інтересах соціального захисту представників груп ризику; застосовувати технології соціально-педагогічної роботи з різними категоріями суб'єктів, організувати і координувати волонтерську діяльність на засадах академічної культури та доброчесності.

Структура курсу

Години лек./сем	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	Сучасні підходи до розуміння громади.	Знати і розуміти: поняття громади, типи громад, соціологічний, політико-правовий та соціальний підходи до трактування громади; характеристики громади; громада як осередок соціальної роботи з різними групами населення.	Усне опитування, колоквиум
2/2	Ретроспективний огляд соціальної роботи в громаді	Засвоїти: роль громади у житті слов'ян за часів Київської Русі; соціальні аспекти діяльності українських братств як православних громад; сільська громада як інститут соціальної підтримки незахищених верств населення; роль громадських організацій "Громада" та "Просвіта" в організації соціальної роботи з населенням; особливості організації соціальної роботи з різними категоріями населення в територіальних громадах на сучасному етапі розвитку українського суспільства.	Письмове опитування
2/2	Соціальні служби та форми роботи з населенням в громадах зарубіжних країн: порівняльний аспект	Опанувати: зміст та форми роботи громадських центрів (Community Centers) в Америці, Канаді та Англії; роль сімейних центрів в організації соціальної роботи на рівні громади; форми соціокультурної анімації в культурно-дозвіллевих центрах.	Конспект лекції та відповідні джерела
2/2	Теоретичні основи соціально-педагогічної роботи в громаді	Уміти аналізувати: концепції змісту соціальної роботи в громаді; сучасні моделі практичної соціальної роботи в громаді; змістові компоненти соціальної роботи в громаді; принципи організації соціальної роботи в громаді; методи вивчення проблемно-потребового поля членів громади;	Конспект лекції та відповідні джерела

		класифікації локальних ініціатив; технологічні етапи здійснення їх підтримки; стратегії і тактики діяльності соціальних працівників в громаді.	
2/2	Ресурсне забезпечення соціально-педагогічної роботи в громаді	Уміти характеризувати і знати: ресурси як необхідну умову забезпечення діяльності соціального працівника в громаді; різновиди ресурсів соціальної роботи в громаді (природні, матеріальні, людські, інституційні, інформаційні); зовнішні та внутрішні ресурси організації соціальної роботи на рівні громади.	Усне та письмове опитування Тести
2/2	Міжсекторне партнерство як механізм реалізації роботи СП .	Засвоїти: сутність партнерства у соціальній роботі в територіальній громаді; модель партнерства у межах територіальної громади; механізми функціонування взаємодії між державними, громадськими організаціями та бізнесовими структурами у громаді; роль засобів масової інформації у забезпеченні та підтримці партнерства в межах громади.	Усне опитування. Термінологічний диктант
2/2	Роль партнерства в організації роботи СП на рівні громади	Вивчити: поняття соціального проекту. Його різновиди; етапи розробки соціального проекту в громаді; особливості реалізації соціального проекту; особливості моніторингу та оцінка соціальних проектів у територіальній громаді.	Конспект лекції та відповідні джерела
2/2	Проблема регуляцій правового статусу громади.	Вивчити та опанувати знаннями про: українське законодавство щодо територіальної громади та місцевого самоврядування; форми залучення населення до участі у вирішенні проблем громади (загальні збори громадян, місцеві ініціативи, громадські слухання, місцевий референдум); соціальні послуги, які можуть надаватися спеціалістами соціальної сфери та неурядовими організаціями на рівні територіальної громади.	Конспект лекції та відповідні джерела
2/2	Технології індивідуальної,	Опанувати знаннями та розширити уявлення про : індивідуальну соціальну роботу,	Усне та письмове опитування Колоквіум

	групової і соціальної діяльності в мікросоціумі громади.	зорієнтовану на вирішення проблем громади; методи групової роботи та їх призначення в мікросоціумі громади; технологію реалізації соціальним працівником діагностичної, терапевтичної функцій та консультування і патронажу.	
2/2	Налагодження партнерства в громаді	Вивчити: способи налагодження міжсекторної взаємодії в громаді з метою вирішення соціальних проблем різних груп; роль громадських організацій у вирішенні соціальних проблем людей на рівні громади; форми співпраці між державними та недержавними організаціями в громаді; стратегії та тактики залучення засобів масової інформації до налагодження партнерства між різними інституціями в громаді; роль рекламних кампаній різних соціальних інституцій в організації соціально-педагогічної роботи та соціальної взаємодії у громаді.	Усне опитування, тести

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких *результатів навчання*:

ПРН 5.	Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів; встановлювати взаємозв'язки та організувати спільну діяльність з громадськими, соціальними та державними структурами для вирішення професійних завдань; вимірювати досягнення у виконанні поставлених завдань і формулюванні/перегляді цілей; добирати відповідний інструментарій (інтерв'ю, спостереження, анкети, фокус-групи), уміти ними користуватися.
ПРН 6	Розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проєкти у сфері освіти/педагогіки та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм; комплексно застосовувати знання з теорії і практики соціально-педагогічної діяльності, прогнозувати результати прийнятих організаційно-управлінських рішень і готовність брати відповідальність за їх наслідки, на засадах академічної культури та доброчесності
ПРН 9.	Розробляти програму підтримки дітей з особливими освітніми потребами в шкільному середовищі; реалізовувати різні підходи до оцінювання досягнень у соціальному зростанні дітей з особливими освітніми потребами; встановлювати партнерські відносини між школою, сім'єю і громадою; здійснювати оцінку ефективності роботи з даною категорією.
ПРН 11	Приймати ефективні, відповідальні рішення з питань управління в сфері освіти/педагогіки, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації; визначати, аналізувати та пояснювати соціальні явища, ідентифікувати соціально-педагогічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання; здійснювати консультативну діяльність, пропонувати власні способи вирішення соціальних завдань і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.
ПРН 13.	Застосовувати моделі розвитку громад, ініціювати громадські дискусії, слухання, спрямовані на оптимізацію соціального захисту і соціального обслуговування населення; вивчати та застосовувати стандарти соціально-педагогічних послуг для різних категорій клієнтів, долати дискримінаційні практики та впроваджувати антидискримінаційну політику в навчальних закладах, організаціях, службах та установах.

Рекомендовані джерела

1. Батанов О.В. Територіальна громада - основа місцевого самоврядування в Україні. К., 2001. 260 с.
2. Безпалько О.В. Концептуальні підходи до організації соціально-педагогічної роботи в громаді // Наука і сучасність. 36. наук, праць НПУ ім. М.П. Драгоманова. К.: Логос, 2004. С. 3-12.
3. Безпалько О.В. Соціально-педагогічні аспекти діяльності громад в Україні: ретроспективний огляд. // Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: Збірник наукових праць. Вип. 1 (11). К.: НПУ, 2004. С. 63-72.
4. Браун А. Супервізор у соціальній роботі: Супервізія догляду в громаді, денних та стаціонарних установах / А. Браун, А. Боурн. К.: Пульсари, 2003. 239 с.
5. Влада і громада: співпраця влади і громадськості у вирішенні місцевих проблем / А. Ткачук, В. Артеменко, Р. Рукомед. К.: Ін-т громад, суспільства, 2004. 88 с.
6. Водолазький В.В. Формування зв'язків із громадськістю в органах місцевого самоврядування України: соціологічний аналіз моделей. Автореф. дис. ... канд. соціол. наук. 22.00.03. К., 2003. 16 с.
7. Гордієнко Л.О. Громада як один із педагогічних чинників у соціальному вихованні молоді Великої Британії // Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 11. Соціологія. Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Управління. 36. наук, праць. К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2004. № 1(23). С. 61-67.
8. Громада як осередок соціальної роботи з дітьми та сім'ями: Метод, матеріали для тренера / О.В. Безпалько та інші; Під заг. ред. І.Д. Зверєвої. К.: Наук, світ, 2004. 69 с.
9. Громади України: на шляху відродження. К.: Ай-Бі, 2002. 279 с.
10. Закон «Про місцеве самоврядування» від 21.05. 1997 року. <http://www.rada.kiev.ua>.
11. Климанська Л., Софії О. Громада в системі громадянського суспільства. // Реформування соціальних служб в Україні: сучасний стан та перспективи: 36. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. / За ред. Неллі Ничкало, Бреда Мак Кензі. Львів-Вінніпег: Видавнича фірма "Малті-М". Львів, 2003. С. 78-81.
12. Місцеве самоврядування у громаді: практ. посіб. для депутатів місц. рад та активістів громад. / За ред. А. Ткачука. К.: ТОВ "ІКЦ ЛЕСТА", 2004. 304 с.
13. Найдьонова Л.А. Соціально-психологічні феномени створення територіальних спільнот // Практична психологія та соціальна робота. 2004. № 6. С. 19-22.
14. Побірченко Н.С. Педагогічна і просвітницька діяльність українських громад у другій половині XIX - на початку XX століття. Кн. 1.: Київська громада. К.: Наук, світ, 2000. 307 с.
15. Петришин Л. Основні аспекти соціальної роботи з внутрішньо переміщеними особами в громаді / Соціальна робота з різними категоріями населення у територіальній громаді: українські реалії та міжнародний досвід: колективна монографія. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2018. 221 с., С. 127-145.
16. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.07.02 р. "Про затвердження Порядку проведення конкурсу проектів, програм, розроблених громадськими організаціями, стосовно дітей, молоді, жінок та сім'ї" // Нормативно-правове забезпечення діяльності соціальних служб для молоді. Частина I. К.: ДЦССМ, 2003. С. 62-67.
17. Семигіна Т. Робота в громаді як складова діяльності соціального працівника // Соціальна політика і соціальна робота. 2001. № 4. С. 61-71.
18. Семигіна Т. Робота в громаді: практика й політика. К. Видавничий дім "КМ Академія", 2004. 180 с.

19. Соціальна робота: технологічний аспект. Навч. посібник / За ред. проф. Капської А. Й. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 352 с.

20. Стратегія і тактика комунікацій із громадськістю для організацій третього сектора: методичний посібник / За ред. В.Г.Королька. К.:Інтелектуальна перспектива, 2003. 216 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://docs.google.com>
2. http://esteticamente.ru/portal/soc_gum/krped/index.html
3. <http://www.twirpx.com/>
4. <http://naukainform.kpi.ua/>
5. <http://art-creatio-loippo.blogspot.com/>
6. irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/.../cgiirbis_64.exe?
7. <http://www.intellect-invest.org.ua/>

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 – обговорення, розгляд питань, колоквиум.	30
Модуль 1 – обговорення, розгляд питань, колоквиум.	30
Індивідуальні завдання – презентації результатів виконаних завдань.	20
Підсумковий контроль у тестовій формі. Залік.	20

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
85-89	B	добре
75-84	C	
64-74	D	
60-64	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.